

ETNİKLEŞTİRİLMİŞ SİLAHLAR VE

İSRAİL'DE FEMİNİST ANTIMİLİTARİZM

Rela Mazali

Çeviren: Sinem Şekercan

Rela Mazali "Etnikleştirilmiş Silahlar ve İsrail'de Feminist Antimilitarizm" adlı makalesinde İsrail'de bir Yahudi olarak kendi gözlemlerinden ve deneyiminden yola çıkıp kendisinin de bir parçası olduğunu söylediği egemenliği sorguluyor. Yahudilik kimliğinin nasıl karmaşık ve çelişkili süreçler içinde kurulduğunu ve militarizmin nasıl bu kimliğin kurucu unsurlarından biri olduğunu gözler önüne seriyor. Tüm bunları yaparken ise okurla gerçekten ve herkes için özgür bir dünya kurmanın yollarını ve kendi feminist antimilitarist bakışını paylaşıyor.

İsrail Devleti'nin Siyonizmi bir yandan Yahudilerin her zaman her yerde uğradıkları ebedi zulüm ve maruz kaldıkları tehditlerin hikâyelerine dayanıyor, bir yandan da bu hikâyeleri yeniden üretiyor¹. Bu zulüm ve tehditlerin karşısında ise sadece İsrailli Yahudiler ile İsrail askerleri duruyor. İsrail-Filistin çatışması sık sık bu bağlamda ele alınıyor ve bu hikâyeler pek çok İsrailli Yahudinin yerli Filistinli Arapların evi olan bir yerde Batılı bir proje olan Yahudi yerleşiminin sömürgeci geçmişini yok saymasına yardımcı oluyor. Yayılmacı Yahudi tehditlerinin arkasındaki varsayımlar ve Yahudi devletinin tek savunma yöntemi olan Siyonist gerekçeler göz önüne alındığında, ordunun büyük kısmı da dahil, İsrail'de askerler hem fiziksel koruma hem de bütün topluluğu temsil etme açısından İsrailli olmanın somut hali olarak görülüyor. Birçok İsrailli Yahudi ve aslında diğer yerlerdeki Yahudilere göre de aralıksız olarak tehdit altında yaşayan perişan halk için tek güvenli sığınak olarak İsrail'in kurulması, İsrail'in 1967'den beri yaptığı siyaseti ve Batı Şeria ile Gazze'yi dehşet verici şekilde işgal etmesini meşrulaştırıyor. Bu egemen hikâye bireylerin karakter özelliklerinden yola çıkarak tam da bu karakter özellikleri sebebiyle tehdiye ve çatışmaya maruz bırakılan bir halk olarak Yahudi halkını kuruyor. Buna göre Yahudi halkını "vatanı olduğunu iddia ettiği bölgeye geri dönmeyi arzu eden dağılmış bir etnik cemaat olarak" sunuyor (Yehouda Shenhav 2002: 106). Başka bir deyişle, cemaat üyeliği kurbanlık durumunu döngüsel olarak yeniden kuran ve sürekli pekiştiren bir bağlamda geçmişte evlerinden edilmiş, dağıtılmış kurbanların torunlarının ortak paydası olarak özsel, kalıtsal bir Yahudilik üzerinden kuruluyor ve cemaat üyelerinin toplu bir tehdit altında olmasına dayanıyor.

Bunun aksine, etnisite de dahil olmak üzere kimlik, Trinh T. Minh-ha tarafından şöyle tanımlanır: "Bir söylem ürünü... Kalıtsal bir işaretten ziyade bir siyaset" (1994: 14; ayrıca bakınız Gershon Shafir ve Yoav Peled 1998). Gerikalmış topraklarda ilerlemenin öncüleri

olma yolundaki iddialarını desteklemek isteyen kolonyal rejimlerde, sömürü ve mülksüzleştirme meşrulaştırılırken, rejimin kuruluşu ve korunması Farhad Dalal'ın yorumuyla, siyasileştirilmiş, seçilerek üretilmiş ve bastırılmış bir *farklılık*tan, farklı kimlikler yaratmaktan geçmekteydi ve hâlâ da buradan geçiyor. Dalal'a göre farklılık "bir aidiyet grubu..." yaratarak ve "(buna dayanarak) daha güçlü olanın, kaynakların etrafına engeller örmesi" ile yönlendiriliyordu ve hâlâ böyle yönlendiriliyor. "Benzerlikler ve farklılıklarından..." setler oluşturarak "[kaynaklara] yasal olarak erişebileceklerle geri kalanlar arasında bir ayırım yapıyor." Dalal, Franz Fanon'un düşünceleri üzerine çalışarak farklılığın bu şekilde kullanılmasını "sömürgeleştirilen ve sömürge yapan arasındaki kesin ve güçlü ayırım [v]e... ayırımı güçlendirecek ve devamını sağlayacak araçlar, stratejiler" olarak belirtiyor (Farhad Dalal 2002: 93, 186). Bu "araç ve stratejiler", örnekler çoğaltılabilir, sömürge projelerinin çekirdeği olarak genellikle ve belirgin olarak sömürge güçlerinin "kaynakların çevresinde engeller" kurmak yoluyla yoğun şekilde militarize edilmesini içerir.

Bu projelerle ortaya konan kimlik ayrımlarının birer kurgu olduğu; ırk, etnisite, kültür gibi kavramların birçok teorik tartışmada tanımlanırken ve kullanılırken iç içe geçebilmesinden ya da birbirleri yerine kullanılabilmesinden de anlaşılabilir. Bu kavramların ortaya çıkışının görünüşteki doğallığını ve tanımlanabilirliğini sorgularken, Dalal, "iktidar ilişkilerini korumak için nefretin güçlü bir şekilde körüklenmesi" olarak tanımladığı bu kategorilerin yaratılması ve kullanılması sürecinin altında yatan siyasi hedefleri açığa çıkarmıştır (191). Özellikle milliyet; ırk, etnisite ve kültürden daha uzun bir zamandır doğallaştırılmış toplumsal inşalar arasında sayılıyor.² Bu görüş İsrail deneyiminde de destekleniyor. Yehouda Shenhav İsrail'deki durumu "Yahudi milliyetçiliğinin kuralsızlığı ve bu kuralsızlığın halk-millet, millet-vatandaşlık arasındaki ayrımları bulanıklaştırması" olarak tanımlıyor (Yehouda Shenhav 2002: 105). Ella Habiba Shohat'ın sözleriyle:

Yahudilerin benzersiz bir biçimde kurbanlaştırılmasına dayanan ve dünya çapında bilinen ana anlatı, "sürgünleri bir araya getirmeyi" amaçlayan, kural tanımayan bir milliyetçiliği meşrulaştırmak için çok önemli... Birçok yönden bir devletin kendi ulusunu yaratmasının parçası olan bu anlatı çok farklı coğrafyalardan, dillerden, kültür ve tarihlerden insanların yerinden edilmesini de meşrulaştırdı (2002: 263).

Bu bağlamda "İsraili Yahudi" kavramını, açık ve belirli olmaktan ziyade sınırları belli olmayan, akışkan ve sürekli karşı konulan; marjinalize etme, alternatif duruşları susturma yoluyla farklılıkların bilinçli olarak yönlendirilmesi ve belki kurgunun da gerektirdiği gibi büyük oranda İsrail-Filistin çatışmasının devam ettirilmesi bağlamında tekrar tekrar yeniden inşa edilen bir kavram olarak ele alacağım.

Konuyla ilgili olarak, ben de kendi etnisite tanımım ya da en azından bir ölçüde bu konudaki eksikliğimle başlayacağım. Bence etnisite, Yahudi menşeli birçok İsraili, özellikle de benim gibi yerleşimci İsrail devletinde doğanlar için çözümü olmayan bir konu. Geleneksel veya dinsel Yahudilikten güçlü bir Siyonist ayrışmanın yaşandığı egemen anlatımın genellikle olumsuz ve feminen diasporik özellikler üzerinden tanımlandığı bir ortamda büyüdüm. Siyonizm, içselleştirilmiş antisemitik stereotiplerden yola çıkarak geçmişi yıkmaya ve sözde yeni bir Yahudi yaratmaya çalıştı (Michael Gluzman 1997). Benim durumumda, bu çaba başarıya ulaştı. Bu yeni Yahudi, çok yerel terimlerle, belirli bir bölgede, dilde ve belli belirsiz Yahudi olarak ama İsraili olma deneyimi ile büyüdü.³ Benim Yahudi olarak çektiğim zulüm adına bu süreç beni kısmen de olsa Yahudilik dışında konumlandırdı.

İsrail’de doğmuş, İsrail’deki egemen grupla yaşamış, bir batılı olarak yetişmiş, laik bir Yahudi olarak çıkış noktama ek olarak Yahudilik, imlenmemiş, ayrı bir cemaat kimliğinden ziyade norm kabul edilmiş ABD’deki beyazlık kavramı gibi tecrübe edilebilir (Sandra Bartky 2002). Aksine, bu egemenliğin sınırları dışında yaşayanlar, mesela Shohat ve Iraklı Yahudi ailesi için “İsrail-Arap çatışması yeni bir durum yarattı... ‘Araplık’ ve ‘Yahudilik’ arasında seçim yapmak zorunda kalarak kendilerini korkunç bir ikilemin ortasında buldular” (2002: 263). Canlı ve korkutucu, tehdit oluşturan “öteki” Arap imgesi, bir çimento olarak etnisiteyi ve millet ve devletin uyumlu birlikteliği illüzyonunu yaratarak ve artık var olmayan bölgesel sınırlar içindeki çoklu, parçalı ve mücadele eden kültürleri bastırarak İsrail’de kimliğin antitezini oluşturarak kimliğin kurulmasına hizmet etti ve hâlâ da ediyor. Önceden var olan bir etnisiteyi ya da verili bir milliyeti savunmak ya da onlardan yola çıkarak ortaya çıksalar da süregiden çatışmalar her ikisini de tanımlıyor, besliyor ve onlar hakkında fikir veriyor.

Bunun nasıl işlediğini anlayabilmek için aşağıda İsrail kamusal alanındaki kuralsızlığı inceleyeceğim. Trenlerde, otobüslerde ve şehrin tüm sokaklarında zorunlu askerlerin ve ihtiyat kuvvetlerinin omuzlarından tüfekler sarkıyor, tabancalar yerleşimcilerin ve güvenlik görevlilerinin bellerinde.⁴ Küçük silahlar oldukça yaygın ve okulda, sinemada, hastanede, alışveriş merkezinde, bakanlıkta ve müzede soğukkanlılıkla karşılanıyor. Fakat bence silahların yaygın şekilde artması konusundaki en garip ve ilgi çekici şey, birçok İsrailinin bunu fark etmiyor olması (Rela Mazali, çıkacak olan kitabı).

İsraili Yahudilerin büyük çoğunluğu görünür silahların özellikle yönetici grubun “ellerinde” olduğunu ya da “onlar için” olduğunu düşünüyor. Maoz Azaryahu’nun da gözlemlediği gibi silahlar grup kimliği kazanıyorlar; “Yahudi silahları” oluyorlar (Maoz Azaryahu 1999: 93). Önemsiz ve rutin olarak görülen, başka bir deyişle normalleştirilen silahlar korunan “bizler” tarafından paylaşılan hayali güvenli bölge ile silahların doğrultuldukları tehdit unsuru olan “onların” buldukları dışarıları arasındaki sınırı çiziyor. Diğer birçok etkenle beraber, İsrail’in

Filistin ve Suriye topraklarını sömürgeleştirmesi, İsrail hükümetinin görece rahat bir şekilde üzerinde anlaşılabilir toprak sınırlarına sürekli olarak asker konuşlandırması ve tanınan devlet sınırlarının yokluğu sebepleriyle güvenli olarak kurgulanan bölge devamlı olarak değişiyor, parçalanıyor ve bu durum bölgenin tarifini güvenliklerin ve silahların konumlanışına bırakıyor.⁵

Bu algılarda göze çarpan şey ise etnik ve milli olarak tanımlanan gruba dayatılan ve grubun kontrolü dışında olan aralıksız ortak dış tehdit algısıdır. Toplu silahlanma biçiminde tezahür eden savunmayı meşrulaştıran ve bu türlü bir savunma ihtiyacını ortaya çıkaran bu tehdittir. Bu tutum grubun süregiden militarizasyonun temel nedeni olarak kaynakları zorla ele geçirmesinin altında yatan bilinci gösterir. Bu tür algıların kaynaklara zorla el konulmasına koyduğu isim ve meşrulaştırma biçimi olarak “milli özgürleşme” öteki grubun haklarını yok sayan ve kaynaklara el koyan sömürge projesini silmeye ya da sorunsuzmuş gibi göstermeye hizmet ediyor. Buna uygun olarak da militarizasyon, sömürge projesinin doğal bir sonucundan ziyade milletin ya da etnik grubun nefsi müdafaası için bir araç olarak görülüyor.

Yukarıda belirtilenlere uygun olarak, İsrail’de toplum içinde görünür olan silahların, silah sahiplerini ve tehdit altındaki insanları, tek bir grubun ilişkilerini ya da sadakatini; daha gevşek olarak da, etnisitenin paylarını güya koruduğu algısı hâkim. Dalal’ın belirttiğine göre, “Bir aradalık diğerinden daha fazla iktidar sahibi olmanın bir sonucudur. Aynı zamanda daha fazla iktidar elde etmenin ve bu iktidarı korumanın aracıdır” (2002: 192). Aslında, İsrail’deki Yahudi egemenliği, etnik olarak Yahudi olarak kabul edilen grubun baskınlığı, bu fiziksel gerçekler ve toplumsal tutumlar birleşiminde –bu grup içinde silahların normalleştirilmesinde- gün ışığına çıkıyor.

Olağanlaştırılmış silahları taşıyan gerçek kişilere yakından bakmak İsrail’deki Yahudi etnisitesinin ya da milliyetinin karmaşık ve kurgulanmış karakterini ortaya çıkaracaktır. 2002’de İsrail ordusuna alınan göçmenlerin dörtte biri ortodoks Yahudi yasalarına göre Yahudi sayılmıyorlardı.⁶ Bu yasalar Yahudi annelerden doğanları ya da ortodoks din değiştirme sürecini tamamlayanları Yahudi olarak tanıyordu. Bu zorunlu askerler, 1970’lerden beri ikinci ve üçüncü nesil Yahudilere göç hakkı ve otomatik olarak vatandaşlık veren İsrail Dönüş Yasasıyla göç etmişlerdi.⁷ Yahudi olsun olmasın, bazılarının vatandaş statüsü elinden alınan göçmen askerler 2003 yılında savaş birliğinin %25’ini oluşturuyordu (Mazal Mualem 2003; Amnon Rubinstein 2003). Buna ek olarak 2002’de bildirildiği üzere İsrail’deki yerel azınlıkların askere alınma oranları, nüfus yüzdelerini oldukça aştı (Amos Harel 2002; Amnon Rubinstein 2002).

Siviller arasındaki sözde güvenlik görevlilerinin yaklaşık %75'i eski Sovyet bloğundan gelenlerden ve 2003'te Etiyopya'dan gelen siyasi göçmenlerden oluşuyordu (Natasha Mozgobiyeh 2003). Eski Sovyet göçmenlerinin %60'ını görünürde Yahudi olmayanlar meydana getiriyordu.⁸ Tüm Etiyopyalı cemaatin Yahudiliğine ise devletin dini kurumları itiraz etmişti.⁹ Bir tarafta, Yahudilik kalıtıma ve dine dayandırıldığı için -en azından bir kısmının- bazı grupların Yahudi olmadıkları iddiası ile bugün bu grupların büyük çoğunluğunun etnik temellere dayandığı varsayılan bir tehdidi bertaraf etmek için kullanılan son derece yerleştirilmiş, etnisite ya da milliyetle ilişkilendirilmiş silahları taşıma halleri bağlamında oluşan belirsizlik alanına dikkat çekmeye çalışıyorum.

Tarihi boyunca Yahudi devleti yargı ve yasaması kimin Yahudi sayıldığını açık ve kesin bir şekilde belirlemekten sürekli olarak kaçındı. Yahudiliğin yönetimi ile ilgili ateşli tartışmalarından birinde, 2001 yılında Knesset üyesi Victor Brailovsky şöyle dedi: “Yahudiliğin tanımı konusunda kesin ol(a)mayız... Daha fazla göçmen istiyorsak... dörtte bir Yahudilerle yarı Yahudileri de kabul etmeliyiz. Orduya hizmet ediyorlar, çalışıyorlar ve gelecek nesil kesinlikle her anlamda Yahudi ve İsraili olacak” (Absorption Committee 2001).¹⁰

Bu kafa hesabı tüm ırkçı döngüsüne rağmen aynı zamanda devlet tarafından uygulanan geçişken Yahudiliği de açığa çıkarıyor. Devlet, kendisini Yahudi olarak *hisseden ve düşünen* çoğunluğu korumayı öncelik olarak belirler. Rhoda Ann Kanaaneh, “Siyonist ideoloji” ile ilgili şöyle yazmıştır:

Yekpare ya da statik [olmasa da]... Filistin'deki Yahudilerin, Yahudi olmayanlara karşı sayısını, göçler, Filistinlilerin yerinden edilmesi ve doğumların artırılması yoluyla en üst düzeye çıkarmakla ilgilenir... Siyonist devletin asıl tanımı, diğer milliyetçiliklerin çoğunluğu gibi, nüfus ve sayılara dayanır; ama İsrail devletinin kuruluşundaki yerleşimci sömürge tarihi bu takıntıyı ve sonuçlarını artırıyor (2002: 28).

Bu sonuçlar arasında Yahudiliğin sınırlarını genişleterek “bizi” büyütme çalışan milliyetçi-ırkçı çıkarlar ile ve eşit derecede ırkçı, sözde etnik saflığı sağlayacak dini temellere dayanan çıkarlar arasındaki çatışmalar vardır. Lily Galili, “On binlerce aile,” diye yazmıştı; “kendilerini Siyonist ahlak ve *halakha*'nın (dini, ortodoks yasalar) kaçınılmaz çatışması arasında bulmuştu. Siyonist ahlak onları Dönüş Yasası'yla buraya getirmişti; *halakha* yasaları ise gelmelerini reddetmişti” (2005). Büyüme ile “saf” etnisite arasındaki mücadele özellikle Dönüş Yasası'nın kanunlaştırılması, yorumlanması ve uygulanması ya da evlilik, boşanma ve evlat edinme durumlarını düzenleyen yasalarda ortaya çıkıyor (Avirama Golan 2004). Bireysel hukukun parçaları olan bu son üçü Sylvia Fogiel-Bijaoui'ye göre “‘millileştirilmiş’...

ulusal gerekçelerin hizmetine verilmiştir” (2003: 28, 33). İsrail’de oldukça cinsiyetlendirilmiş olan bu yasalar kadınları cinsellikleri ve üremeleri kontrol altında tutulması gereken nesnelere olarak ele alıp onları etnik-millî kolektifin taşıyıcıları ve cisimleşmesi olarak korurken kadınlara karşı korkunç bir ayrımcılığın kaynağı olurlar (Orit Kamir 2002: 142–51). Fogiel-Bijaoui’ye göre bireysel hukuk burada “farklı etnik-dini gruplar arasındaki sınırların açıkça... çizilmesi” için uygulanır (2003: 28, 33). Devletin millî bir “aidiyet grubu” kurma ve devamlılığını sağlama çabalarında, kadınların zihinlerinin, duygularının ve bedenlerinin kontrol edildiği açıkça görülür.¹¹ Hem kontrol yapıları hem de tartışmaların patlak verişİ İsrail’in beslediğine inanılan sözde “Yahudilik”in inşa edilmesi, belirlenmesi ve üretilmesindeki programlı emek yatırımını açıkça ortaya çıkarmıştır.

Bu bağlamda, olağanlaştırılmış silahlar etnisite bölgeleri *arasında* ya da –belki de daha temelde- aidiyetin bazı aşamalarındaki yetki bölgelerinde hareket edebilmenin yolu anlamına geliyor.¹² Önce Fanon, daha sonra da Dalal’ın da belirttiği gibi kişinin kaynaklara meşru olarak erişmesinin izinli ya da yasak olması aidiyet tasvirleriyle yapılıyor. Yahudi İsrail toplumunun bu kaynakları elinde bulundurma ve dağıtımlarını düzenlemede sürekli güç kullandığı düşünülecek olursa silahların görünür olmasının aidiyetin simgesi olması şaşırtıcı değil. Algılardaki “biz”e dahil olmanın –çatışmayla, militarizasyon, devlet, etnisite ve toplumsal cinsiyetle açık tutulan- bu yolu büyük oranda sadece erkeklere açık. Silah taşıyanlar grubunda, etnisite ve aidiyetin bu tartışmalı kısmında kadınlar sadece katılımcı konumunda.¹³ Toplu olarak güvenli etnik bölgenin içine alınırlar ya da bu bölgeden dışlanırlar. Buna uygun olarak, kadınlar savaş birliklerinin %1’inden azını oluşturduğu için, eski bir bakan, “vatandaşların en büyük fedakârlıkları yapması beklenen orduda... etnik ayrımlar giderek yok oluyor” dediğinde, kadınların dışarıda bırakıldığı ima edilmiş oluyordu (Amnon Rubinstein 2002).¹⁴

Önemli bir kısmı yeni göç edenlerden oluşan sivil “güvenlik görevlileri” ya da “özel polis” vakaları da bu açıdan anlatılıyor. İşveren şirketler daha önce savaş tecrübesi olan adaylar istiyorlar. Yine de karşılıklı bir sessizlikle, rutin şekilde belge istemeden başvuranların beyanlarını kabul ediyorlar.¹⁵ Bu arada, göçmen kadınlar toplumsal cinsiyet stereotipleri sebebiyle doğrudan diskalifiye ediliyorlar.

Yine de göçmen kadınlar dahil birçok kadın, silah taşıyanların eşleri, anneleri, kızları olarak vekâlet yoluyla kaynaklara ulaşabiliyor. Fakat, aynı zamanda, özellikle göçmen kadınlar, görünürde güvenli etnik bölgeyi koruyan silahların ciddi tehlikesi altındalar. 2002-2006 yılları arasında çoğu yeni göç etmiş dokuz kadın, “güvenlik görevlisi” olarak çalışan yakınları tarafından öldürüldü. Göçmen kadınlar, toplum ve aile bağlarına erişimlerinin az olmasından ve İsrail kültürüne, diline hâkimiyetlerinin sınırlı olmasından dolayı özellikle saldırıya açık

konumdadır. Fakat kadına yönelik şiddet etnik ve milli güvenlik başlığı altında hem kolaylaştırılıyor hem de destekleniyor (LO Combat Violence Against Women; Mazali, çıkacak olan kitabı).

Bu tavırlardan ve ayrımcı yasalardan da görüleceği üzere, bütçe dağılımlarıyla birlikte mahkeme yönetiminde, polislerin davranışlarında, medyaya yansıyan haberlerde ve diğer yerlerde genel olarak kadına karşı şiddet İsrail'in etnik ve ulusal güvenliği adı altında kolaylaştırılıyor ve hatta buna göz yumuluyor. Örneğin, güvenlik güçlerinden birinde çalışan ve/veya ruhsatlı silah taşıyan (bu durumlarda ruhsat "güvenlik" nedeniyle verilir) yakınları tarafından öldürülen kadınların yüzdesi son beş yılda gözle görülür şekilde arttı. Fakat devlet otoriteleri bu konuyu yeni fark etti ve nadiren konuya gönderme yapıyorlar (Ruth Sinai 2005). Başka bir örnek de laik Yahudi kadınlardan. Bu kadınlar en çok taciz ve tecavüz risklerinin oldukları yaşa geldiklerinde yasa gereği İsrail ordusunda görev yapmak zorundadır. Fakat kadın askerlerin yüz yüze kaldığı ciddi cinsel şiddet tehlikesi neredeyse toplumun ilgisini hiç çekmiyor. Ordu danışmanı tarafından 2003'te Kadın Sorunları Bakanlığı için basılan bir çalışmaya göre kadın askerlerin en az %80'i bir şekilde cinsel tacize uğruyor. İsrail'deki en *feminist* örgütler bile hâlâ kadınların tacize uğramasının ve kötü muamelelere maruz kalmalarının ciddiyetini açıklamayı başaramadılar (ya da reddettiler):

Ordu –ve askerleri- çoğunlukla koruyucu güç olarak algılanıyor. Son yıllardaki statü kaybına rağmen bu hâlâ eleştirilen ya da tartışılan bir konu değil. Kadınlar (-ve-çocuklar- Cyntia Enloe'nun formatıyla) asıl "korunan" kısım olarak görülüyorlar. Kadınların ordu içinde ya da ordunun kendisinden kaynaklanan risklerle karşılaşma boyutları bu yapıyı tehlikeli şekilde sarsıyor (Rela Mazali 2003: 47).

Sivil "güvenlik görevlisi" durumuna dönersek bu konu kendisini başka bir anlamda da ortaya çıkarmakta. Yetkililerin açık açık kabul ettiği gibi genel olarak bu güvenlikler aldatıcı bir görünüşle insanların gözünü korkutarak işlevleniyorlar. Saldırlara karşı etkili karşılık verme ihtimalleri oldukça sınırlı.¹⁶ En az beş güvenlik, saldırılara karşı koymak için kendi bedenlerini kullanmaya kalktıkları için öldürüldüler (Larry Derfner 2002; *Haaretz* 2003). Fakat bedenleri nesneleştirilen ve bazen de hayali görüntüyü sağlamak adına feda edilen bu adamlar kendilerini pazarlayan şirketler tarafından ciddi şekilde sömürülüyorlar. Üst düzey bir yetkili her güvenliğe, işverenleri tarafından yılda beş altı bin şeker az verildiğini ortaya çıkardı (Sinai 2004). Güvenliklerin çoğu, kendilerine çok az fırsat bırakan bu iş pazarında, haklarını koruyacak yollardan ya da İsrail işçi yasalarından habersiz.

Sosyal değerlerdeki bu düşüşün izleri büyük oranda İsraililerin üstü örtülen militarizasyonunda yatıyor. İsrail toplumu, devletin, hizmetinde uzun süre boyunca kendisini

tehlikeye atacak belirli bir grup kurarken bu grubun bazı üyelerini daha harcanabilir gördüğü gerçeğini sistematik olarak görmezden geliyor (Rela Mazali 1995). Genelin (teker teker ailelerin değil) bu konuya bakış açısı, grup üyelerinde muhtemel kayıplar tolere edilebilir görülebiliyor ya da en azından başka grupların üyelerini kaybetmekten daha az maliyetli görülüyor. Silah taşıma bağlamında etnisiteyi ve yetkileri tartışmak, aynı sebeplerden dolayı, daha harcanabilir saflara katılmak anlamına geliyor. Giderek artan aidiyet ve silah sahibi olmakla edinilen bireysel güç silah taşıyanların değerinin düşmesi ve hayatlarını kaybetmesiyle ifade buluyor. Gerçekten de son birkaç yılda harekâta ölen İsrail askerlerinin sayısı marjinal gruplardan gelen askerlerin –Dürziler, Bedeviler, yeni göç edenler dahil Yahudi olmayanlar ile Asya ve Ortadoğu menşeli, ayrıcalıkları olmayan işçi Yahudiler- sayısı arasındaki oransızlığı gösteriyor (Yagil Levy 2005).¹⁷ Seçilmiş bir asker ve eski asker çevresi İsrail’de, militarizasyon ve çatışmayla sürekli desteklenen bir konumda, büyük ayrıcalıkların keyfini çıkarırsa da bu ayrıcalık insanların harcanabilir olması üzerinden elde ediliyor; genellikle de öteki insanların harcanabilirliğinden. Eski Ekonomi Bakanlığı Genel Müdürü Yaacov Lifshitz İsrail İhtiyat Kuvvetleri’nin azalmasını şöyle açıklıyor:

Ekonomik açıdan... Zorunlu askerlerin ihtiyat kuvvetlerinin yerine geçirilmesi olumlu bir gelişme. İnsanların gelirlerinin yaşla birlikte arttığı ve ihtiyatların yaşlı askerler olduğu düşünülürse... Bu yer değiştirme kesinlikle güvenlik masraflarını azaltacaktır... Askere alınan gençlerin sayısındaki artış (pahalı insan gücünün ucuz insan gücüyle yer değiştirmesine izin vererek) yılda bir milyar şekelden fazlasının kurtarılmasına sebep oldu (Yaacov Lifshitz 2002: 251).¹⁸

“Daha ucuz insan gücü” oldukları unutulurken İsrail kültüründe askerlere “güvenlik görevlileri”nden daha fazla değer veriliyor. Askerlik, bir halka gerçekten ait olmanın ifadesi ve yolu, “gerçek erkeklik” için de bir gereklilik olarak sunuluyor. Egemenlik ve mühim bazı toplumsal ayrıcalıklar ile birlikte etnisite -ya da aidiyet- ve toplumsal cinsiyet Kenneth Saltman’ın deyimi ile “askerlerin sonsuz değiştirilebilirlikleri” üzerinden değersizleştirilmesinin üzerine bindiriliyor ve onu görünmez kılıyor (2003: 55). İsraili Yahudi etnisitesi ya da milliyeti ya da vatandaşlığı ve -daha az olmamak koşuluyla- erkeklik, askere gitme ve askerlik pratikleriyle yaşanacak arzular olarak destekleniyor.

Hâlâ, nesneleştirme sürecini gizleme, algılar yaratma ve devam eden savaş koşullarında halkın orduya katılmasını sağlama büyük oranda kültürel yatırım istiyor. İsrail şarkıları, dergileri, reklamları ve görsel-sözlü “imge kültürü”, tekrar eden bir kişiliği ön plana çıkarıyor: genç, mutlaka iyi görünümlü, seksi, kısa kesilmiş saçlarına, davranışlarına ve “tasma”sına rağmen üniformasının altından tanınabilen, erkeksi asker. Televizyonda ve kitaplarda yaygın olan bu imge aynı zamanda süzme peynir, cep telefonu, hamur mayası gibi birçok ürünün

satışında kullanılıyor. Kitle iletişim araçları bilinci, alışkanlıkları ve bedenleri terbiye edip kontrol altına alarak İsrail'deki erkek ve çocukları asker olmaları, asker gibi görünmeleri ya da öyle davranmaları konusunda yönlendiriyor ve hatta ayartıyor.

Bu sırada kızlar ve kadınlar asker kültürünün oluşturulması ve iletilmesinde çok önemli bir rol edinmiş, bu rolü yerine getirir durumdadır. Toplumsal cinsiyete dayalı işbölümünü düşünecek olursak başka birçok yerde olduğu gibi İsrail'de de hem anne hem de öğretmen olarak kuşaktan kuşağa bilgi aktaran eğitimcilerin çoğu kadın. Askere gitme rızasının oluşturulması için onların, yani bizim işbirliğimiz şart. Gerçekten de İsrail'deki Yahudi kadınların çoğu militer toplumun devamlılığının sağlanmasında etken katılımcılar. Öteki muhtemel gruplanmaları bastırarak ya da onları askere alarak Yahudiliği baskın bir kategori olarak kuran siyasi ve kültürel politika İsrail'deki öteki karşı etnik, karşı milliyetçi ve karşı dini gruplar gibi kadınlar konusunda da etkili.¹⁹ İsrail'deki birçok Yahudi kadın etnik/milli/dini gruba karşı öncelikli bir bağlılık hissediyor. Yukarıda da bahsedildiği gibi İsrail'de nefretin örgütlenmesinin güçlü şekilde körüklenmesindeki asıl fark Yahudi etnisitesi/milliyeti/dininin de aynı şekilde korku yaratmak ve bu korkuyu örgütlemek için eşit derecede ortamı körüklemesidir.²⁰ Tehdit durumu Yahudi gruplara yaygın şekilde risk oluşturuyor olarak sunuluyor ve böyle algılanıyor; Yahudiler ve Araplar arasında patlak veren her çatışmada neredeyse istemsiz olarak pekişen bu durum kadınların bir karşı etnik/milli/dini grup içinde yaygın, toplumsal cinsiyete dayalı baskı ve şiddetle karşılaştıklarında özalgılarını ya azaltıyor ya da tamamen ortadan kaldırıyor. Döngüsel bir süreçte, çatışmaları devam ettiren militarizasyon eşzamanlı biçimde baskın etmen olarak milli kimliği de pekiştiriyor. İsrail'deki birçok Yahudi kadına göre tekrar tekrar aktif hale gelen İsrail-Arap çatışmaları, Yahudiliği bir arada bulunmanın temel eksenini belirliyor. Bu sürecin dikkatle incelenmesi, zorla içselleştirilen ve doğal kabul edilen aidiyet hissinin olası, oldukça tehditkâr ve acı dolu olması muhtemel kaybı anlamına gelebilir.

Gerçekten de (soy, sınıf, fiziksel beceri ve diğer faktörlere göre oldukça değişken olsa da) kadınların cinsiyetleri sebebiyle değersizleştirilmeleri, marjinalleştirilmeleri ve baskı görmeleri her şeyden önce kendilerini Yahudi olarak tanımlama ihtiyaçlarını artırıyor gibi görünüyor. Göçmen ailelere zorlanan seçimle zayıf bir kıyaslama yapacak olursak, Ella Habiba Shohat'ın da belirttiği gibi İsraili kadınlar, -bu durumda muhtemelen neredeyse bilinçsiz olarak- cinsiyet bağlılıkları ve Yahudilik arasında bir seçimle yüz yüze kalıyorlar. Kaynakların çoğundan mahrum bırakılmaları gerçeğine rağmen ilk ve öncelikle Yahudi kimliğine bağlanmak, kadınlar ve toplumun değersizleştiren diğer üyelerinde egemenin bir parçası olma gururunu meydana getirir. Kısmen de olsa alternatif kimliklerin yok olması egemenin yalnızca bir kurbanı olarak kötüleyici özalgıların etkisizleşmesine ve sınırlı da olsa

güçlü insanların kontrol ettiği kaynak havuzuna erişimin artmasına olanak verir (Orna Sasson-Levy 2002: 266–70).

Şaşırtıcı olmayan şekilde kadınların ve az çok öteki marjinal grupların kendilerini Yahudi, erkek, İsrail'deki yönetici Aşkenaz sınıfının pay aldığı avantajlar haznesine karşı konumlama şekilleri çok çeşitli ve karmaşık. Genel olarak militarizasyonun kendilerine dayattığı cinsiyetlendirilmiş maliyetlerine rağmen birçok İsraili Yahudi kadın harekâtların maddi, toplumsal ve duygusal faydalarından gözle görülür kazanç elde ediyorlar. Bunlar içinde İsrail'in büyük ve çok yönlü “güvenlik” sektöründe işe girme –bu sektör ekonomideki en büyük sektör olup en temel iş olanaklarını sağlayarak İsrail'deki en iyi emekli maaşını verir, tabii ki bu alanda çalışanların çoğu hiyerarşinin düşük basamaklarına hapsolmuşlardır⁻²¹ ya da eşlerinin, babalarının, oğullarının ya da öteki aile bireylerinin sosyal sigortalarını ve toplumdaki konumlarını paylaşma var. Ailelerinde ölenler ya da sakat kalmış bireyler olan kadınlar da dahil, (genellikle gereklilik ve/veya düşmanın acımasızlığına mal ettikleri) militarizasyon sebebiyle çok ağır ve acı dolu bireysel bedeller ödemiş kadınlar bile birçok durumda söz konusu ölüm ve yaralanmaların önemli, gerekli ve sebepsiz yere olmadığı bakışının getirdiği anlam, önem ve toplumdaki konuma bağlanmış gibi görünüyor. Buna ek olarak, bu yaralanma ve ölümlerin kadınlarda açtığı ağır duygusal ve maddi yaralara eklenen bakıcılık sorumlulukları ve rehabilitasyon görevine katlanan birçok kadın, aynı anda hatırı sayılır maddi ve sosyal avantajın da sahibi oluyor.

Bence, militarizasyonu koruyan, sıkı muhafaza edilen toplumsal cinsiyet rollerinin diğer bir özelliği de bu rollerin birçok İsraili Yahudi kadın için kimliğin temel bileşenlerinden biri ve çok önemli imtiyazlar olarak deneyimlenmesi. İsrail'deki Yahudi kadınların çoğu, doğurmayı ve anneliği hayatlarına anlam ve hakikat katan merkezi, en belirgin ve doğal rolleri olarak kuruyorlar. Bu bir bakıma, Yahudi kadınların üreme yetilerinin İsrail'de çok büyük bir Yahudi çoğunluğu yaratmak için demografik bir gereklilik olarak algılanmasından kaynaklanan yaygın doğum yanlısı kültürün bir parçasıdır (Daphna Birenbaum-Carmeli 2003). Buna ek olarak, İsrail'deki hatırı sayılır sayıdaki kadın için, mali olarak desteklenen ve herkesçe erişilebilir kılınan hamile kalmaya ve gebeliğe yardımcı teknolojinin varlığı çok büyük bir maddi avantaj (Daphna Birenbaum-Carmeli 2004). Bu teknolojiler genellikle açık militarizasyon ve altında yatan ötekileştirmeye doğrudan bağlantılıymış gibi algılanmazlar ve aslında İsrail'in Yahudi vatandaşlarına olduğu kadar Filistinlilerin de kullanımına açıktır. Fakat İsrail'deki Yahudi cemaatinin diğer gelişmiş ülkelerdekiyle karşılaştırıldığında ortaya çıkan yüksek doğum oranları ve zor hatta tehlikeli kısırlık tedavilerinden geçen kadınların yüksek sayısı zorla sosyalizasyon gerçeğinin ve İsrail'deki Yahudi kadınların doğuranlar olarak tayin edilen rollerine ne kadar güçlü bağlı olduklarının

kanıtı gibi görünüyor (Larissa Remennick 2000). Bu kadınların birçoğu için toplumsal cinsiyet rollerinin ve bu rollerin Yahudi İsrail toplumundaki kaynaklarının eleştirel bir incelemesi kimlik, özalguları, ideolojileri ve kendilerini adadıkları pratikler açısından bir tehdit teşkil eder.

Yapıların –Yahudiliğin ve/veya kadınlığın- faziletlerinden olsun olmasın, tüm bunların benim cemaate katılmamda doğrudan etkisi var. Öteki şeylerle birlikte, etnisite ve askerlik de dahil inanç ve pratikleri korumaya ve yaymaya benim de katılmamın etkisi var. Toplum tören ve geleneklerine katılıyorum, gerçek bir mahallede yaşıyorum, bu dili kullanıyorum, kaynaklarını kullandığım ve bu kaynaklardan etkilendiğim bir çevrede yaşıyorum. Çocuklarımı bunun içinde ve bunun bir parçası olarak yetiştirdim. Kültürel, dini ve idari standartlara göre Yahudi ve İsraili kabul ediliyorum ve bu anlamda kimliğim bana verilmiş durumda. Kapsayıcı bir toplumsal-siyasi yapının parçası olduğumu kabul ediyorum.

Çatışmaları ve devletin şiddet kullanımını devam ettiren de bence bütünlüğüyle bu yapı. *Ötekileştirilmiş* bütün bir halka karşı suç işliyor ve binlerce Filistinliyi büyük acı ve hasara tabi tutuyor. Lübnan halkına karşı tekrar tekrar ayrımcı gücün kullanılması suçunu işliyor. Bunu yaparken de kendi gençleri de dahil birçok iç grubunu sömürüyor, onlara zarar veriyor.

Yapının görece özerk üyelerinden biri olarak tüm bu eylemlerde sorumluluğu paylaştığıma inanıyorum. Ayrıca benim grubun bir parçası olarak sınıflandırılmamın bana, grubu eleştirme ve değiştirme konusunda bir parça yetki ve ruhsat verdiğinin de farkındayım. Bu gücün boyutunu düşündüğümde bunu kullanmanın, içinde bulunduğum gruba seslenmenin, hem öteki grup hem de değersizleştiren üyeleri adına ve aynı zamanda kendi acıları, korkuları, yorgunluğu ve çıkarı adına benim sorumluluğum olduğunu hissediyorum. Bu ikinci söylediğime ilişkin bilgi, muhtemel değişimin baskı ve hareket noktalarına dair bilgi benim aidiyetimin ve yetkimin bir parçası. Tayin edildiğim ve bir parçası olduğum grupta katılımcı olarak karşı çıktığım şeylerin değişmesi için çalışmaktan sorumluyum. Karşı çıktığım süreçleri anlamak ve –elimden geldiğince- görülmeyen suç ortaklığımı tersine çevirmekle sorumluyum. Başkalarının keşiflerini kolaylaştırmak ve suç ortaklıklarını tersine çevirmekle sorumluyum. Bu zahmetli görevi sonsuza kadar yerine getirmekle sorumluyum.

Bu tarz görüş ve tavırlar, bugünlerde İsrail'in asker kültürüne karşı feminist direnişin güçlü, ayrı baskı noktasını oluşturuyor. Ben kendim feminist, antimilitarist grup New Profile'in aktif bir üyesiyim. Bu isim İsrail toplumu için dilediğimiz sivil, *asker olmayan* profile gönderme yaparken bir yandan da İsrail ordusunun askere alınan her gence tayin ettiği sözde “asker profilini” hicvediyor.²² Yukarıda ayrıntılandırıdığım teori bana aittir ve hiçbir şekilde aktivist grubun bütünü için geçerli olduğu düşünülemez. Yine de feminist erkek ve kadınlardan

oluşan New Profile, eylemlerini savaşın, çatışmanın ve bölgemizdeki acıların devam etmesinin temel sebeplerinden biri olarak *militarizasyonun* analizine dayandırırken zengin bir feminist araştırma geleneğini sürdürüyor. Kendiliğinden barışçı bir grup olmasa da New Profile İsrail'in sadece nefsi müdafaadan savaş yürüttüğüne ya da sadece "başka bir seçenek olmamasından" ötürü güvenliği sağlamak için tekrar tekrar devlet şiddetini tercih ettiğine inanmıyor, bu inanca itiraz ediyor.²³ Buna uygun olarak İsrail'de ordunun rolünü ve baskın konumunu sorgulamak, zayıflatmak ve zorla azaltmaya çalışıyoruz. Bugün İsrail'de işlevlendiği üzere orduyu güvenliğin kaynağı olmaktan ziyade, hasarın dağılımı eşitsiz olsa da toptan ve sebepsiz hayat kayıplarına yol açan, demokrasiyi zayıflatan, çatışmanın her iki tarafında da insan hak ve özgürlüğünü ihlal eden yıkıcı bir güç olarak görüyoruz. Militarizasyonun sağlanmasında toplumsal cinsiyete dayalı bir yapının gerektiğinin son derece farkında olarak bir yandan militer toplumun sağlanmasında kadınların çıkarlarının ve suç ortaklıklarının altını çizerken kadınların toplumumuzdaki ikincil rolünü aydınlatma ve süregelen bu süreçten kaynaklanan baskıcı, cinsiyetçi pratiklere karşı bilinç yükseltme konularını vurguluyoruz.

"Study War No More/Artık Savaş Talimi Yapmayın" isimli gezici bir sergi 2001 yılında New Profile üyeleri tarafından oluşturuldu, organize edildi ve düzenlendi, sergi bugünlerde son tartışmaların çeşitli noktalarına ışık tutan fotoğraflarla gözden geçiriliyor ve grup tarafından yenileniyor (bakınız <http://www.newprofile.org>) (Orna Coussin 2001). Serginin sunumlarına, İsraili çeşitli izleyicilere zihinlerimize, toplumumuza ve devletimize ulaşan militarizasyonu tanıtmada bir öğretim aracı olarak atölye ve tartışmalarla katılıyoruz. İzleyiciler, İsrail görsel kültüründen askerlerin doğal olarak içlerine gömüldükleri, onları "olduğu gibi gösteren" fotoğraflarla karşılaşıyorlar. Bu resimlerin sık sık tekrarlanması, ortaya çıktıkları alanların çeşitliliği izleyicilere eleştirel bir bakış imkânı veriyor ve resimlerin doğallaştırılmadan çıkmasına yarıyor. Diyaloglarla bu durum kafa karıştırıcı sorulara yol açabiliyor: "Nasıl oluyor da kendimi –ya da oğlum, kızımı, eşimi- askerliğin tehlikelerine maruz bırakıyorum; beni ikna eden nedir, beni buna mecbur eden nedir? Bu sadece inanmayı ve görmeyi öğrendiğim şey mi?"

Şüphe anlarında açılmayı başardık, bu soruları New Profile üyeleri olarak kendi gerçek tanımımızın kaynaklarına ulaşmak ve alışlagelmiş gerçekleri yeniden incelemek için diğer İsrailiilerle birlikte en başta kendimize soruyoruz. Çatışmayı besleyen ve ayrıcalıklı bir grubun gücünü destekleyen toplumsal süreçleri oluşturan küçük somut ayrıntıları, militarizasyonumuzun mekânini anlamaya çalışıyoruz.

New Profile'in stratejilerinden biri önemli cevaplar için eğitime bakarak müfredatı takip etmek ve gençlerin toplumsallaşmasında militarizasyonun azaltılması için müdahalede

bulunmaktadır.²⁴ İsrail eğitim sisteminin gençlerin askere yazılmasını temin etmek için kullandığı yolları –her daim var olan tehdidi sorgulamadan bu tehdidi köşeye sıkıştırmak için devlet şiddetinin ne kadar gerekli olduğu inancını nasıl zihinlerine soktuğunu- açıklamaya çalışıyoruz (Raanan Ben-Zur 2004; Hanan Greenberg 2006). Örneğin, New Profile, Yahudilerin aktif ve toplumun kabul edilen üyeleri oldukları yer ve zamanları en aza indirerek antisemitizme ve Yahudilerin maruz kaldıkları zulümlere odaklanma eğilimindeki tarih derslerinin içeriğini sorgular. Grup Nazilerin Avrupa Yahudileri soykırımını, bu olayların bir örneğinden, evrensel sonuçlara yol açan soykırımın tekrarlayan tecellilerinden biri olarak göstermekten ziyade tek bir tarihi olay olarak tasvir etme eğilimini sorunsallaştırır. Yerel coğrafya derslerinin –dini ya da modern olsun- savaş alanları üzerine yoğunlaşması ve tatillerin, özgürlük ve evrensel insan hakları zaferlerinden ziyade korkunç kötü güçlere karşı kazanılmış milli zaferler olarak yorumlanması karşısında mücadele vermiştir. New Profile üyeleri kitle iletişim araçları ve okullarda, otobüs ve askersiz alanlara yapılan silahlı saldırıları, teker teker bireylere yönelik tehditlerden ziyade bütünün varlığına yönelik tehdit olarak yapılan tasvirleri izler. Bunlar da toplumlarını yok eden ekonomik ve askeri güce rağmen genç İsraililerin korku hissi ve miras aldıkları kurban hissiyle aşılınmış olduklarına kanıt olarak toplandığı belirlenen ve gözlemlenen noktaları içerir.

New Profile aynı zamanda keskin toplumsal cinsiyet rollerinin içselleştirilmesini gerekli kılma ve teşvik etme yollarını ortaya çıkarmaya çalışır. Militarizasyonun dünya görüşü ve pratiklerinin önemli parçalarından biri ötekileştirme ya da (Franz Fanon ve Farhad Dalal’ın sömürge bağlamı analizlerinden yola çıkarak) hem korkulacak hem de savaşılabilecek *farklılığın* bilinçli olarak üretilmesi ve bastırılmasıyla diğeri ise saygı gösterilmesi ve korunması gereken (genellikle “ev”le özdeşleştirilen) “kadın-ve-çocuklar” algısıdır. “Ötekiler”in erkeksi ya da erkeksileştirilmiş askere karşı olduğu varsayılır. Dişi, dişileştirilmiş muadili hassas ve korunmaya muhtaç bir yapıdayken erkek asker hem düşmanla savaşır hem kadını korur. Bu bağlamda, askerliğe ve olası savaşıcılığa çok uygun belirli davranış biçimleri –bunlar arasında rekabetçi olma, duygusallıktan uzak olma, dayanma gücü ve benzerleri- erkeksi kabul edilir. Tüm bunların üzerine kurulduğu kırılğan kadın imgesi kısmen kadınlara tehlikenin ve bağımlılığın dayatıldığı, onlara ikinci sınıf statü verilen toplumsal süreçler sonucunda korunur. New Profile bu toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirmeye ve doğallaştırmaya hizmet eden “erkeksi”, “koruyucu” erkek askerleri ve/veya kırılğan, “korunan” ya da oldukça evcil kadınları ön plana çıkaran reklamlar gibi çeşitli kültür ürünlerini düzenli olarak araştırır ve tanımlar. Bunlara ek olarak, üyelerimizden bir kısmı kadınların güvenlik görevlisi olarak çalışan yakınları tarafından öldürülme olaylarının tekrar etmesi ya da ordudaki cinsel tacizlere toplumsal ve kurumsal kayıtsızlıklar ya da militarizasyon, fuhuş ve İsrail’deki kadın ticareti arasındaki fiili ilişki gibi konuları takip ediyor, bunlar üzerinde çalışıyor hatta bazı

durumlarda böyle olayları keşfediyor. Savunma işlerimiz, İsrail'deki kadınlara aralıksız olarak doğrudan zarar veren, kadınların görece güçsüzlüğü ve erkeklerin görece güçlülüğünü devam ettiren toplumsal mekanizmalar olarak bir bağlama yerleştirdiğimiz militarizasyonun bu yönleri hakkında bilgi yayıyor. Silahlanma ve ordunun sıkı sıkıya güvenlik önlemi olarak algılanmasıyla ters düşen görüşümüzü, militarizasyonu sınırlı bir erkek grubuna ayrıcalık sağlayan bir altyapı olarak gören ters bir bakış önererek izleyenlere sunuyoruz.

Özellikle New Profile'in faaliyetlerinin ilk yıllarında militarizasyonun ciddi şekilde yıkıcı olan toplumsal-siyasi bir süreç olduğu vurgusu sadece New Profile'a özgüydü.²⁵ Ek olarak, New Profile, İsrail'in zorunlu askerlik yasasını, süregelen militarizasyona büyük bir katkı olarak değerlendiriyor. Grup aynı zamanda İsrail'in, vicdani reddi ve zorunlu askerliğe karşı direnişi suçlaştırmasını vicdan özgürlüğünün ciddi şekilde ihlali ve demokrasiye ciddi zararlar veren hareketler olarak yorumluyor. Bundan dolayı, örgüt İsrail'in zorunlu askerlik yasasına uymayı reddeden ya da hizmete devam etmeme kararı alan gençlerin eylemlerini belgelemek, halka duyurmak ve desteklemek için uygun yöntemler geliştirir. New Profile zorunlu askerliğe ve/veya hizmete karşı direniş hareketleriyle (zorunlu görevin ilk döneminde ya da başlamadan önce ya da ihtiyat gücünün bir parçası olarak) ilgili geniş çapta bilgi toplar ve bunları yayar. Gittikçe büyüyen bu bilgi havuzuna dayanarak aktivistler bilgi paylaşımı ve üretim ağları yaratarak retçilere bilgi, manevi destek ve hukuki destek sağlar. Geleneksel olarak bertaraf edilen ve (her ne kadar ikincisi son zamanlarda değişim sinyalleri vermeye başlasa da) hem İsrail toplumunun geneli hem de zorunlu askerlik direniş hareketi tarafından marjinalleştirilen kadın retçilerin özel önemini vurgulamaya çalışan neredeyse tek örgüt konumundayız. Bunlara ek olarak geniş ret hareketinden (sadece retlerini açıklamış erkeklerden oluşan "Yesh Gvul/Sınır Vardır" ve "Courage to Refuse/Reddetme Cesareti" gibi aktivist grupların bulunduğu, görev yapmayı reddetmektense bilinçli olarak tıbbi ya da psikolojik terhis alarak yapılan direnişi de dahil ederek) tüm retlerin tanınması ve belgelenmesi de siyasetimizin bir parçası oldu. New Profile aynı zamanda gençler için militarizasyon ve zorunlu askerlik konusunda tartışma grupları ve seminerler düzenliyor, soru sormaya ve öğrenmeye açık nadir forumlar düzenliyor.

Genel olarak öğrenme ve hepsinden önce acı dolu öğrenmeme, New Profile uygulamalarının feminist yöntemlerinin kalıcı yönlerinden biri. Biz de kendi aramızda, kendi meşruiyeti için sistem tarafından yeri her gün daha da sağlamlaştırılan korkuyu yavaş yavaş unutmayı, "düşman" olanı ise seçici bir şekilde işlenmiş farklılıkların bir ürünü olarak yeniden düşünmeyi öğreniyoruz. Bu süreçte cemaatimizin ötekileştirmeyi aidiyetin temel kistası olarak almasına itiraz ediyoruz. İkiye bölünmüş "biz-onlar" dünya görüşünün toplumsal olarak başlatılması sürecinin yapıbozumu neredeyse kaçınılmaz olarak, New Profile

üyelerinin milliyetçiliğe karşı tavırlarını etkiliyor. Hareketin kendisi İsrail'i Yahudi bir devlet olarak tanımlamamıştır ya da bu konuda açık bir duruş sergilememiştir, bu konudaki tutarlı duruşumuz şöyledir: “Yeşil hat”ın hem içinde hem de dışında “düşman olmayı reddediyoruz” (New Profile’in yeni bulunan sloganı).²⁶ İsrail siyaset kültüründe sivil bir alanın eksikliği ya da böyle bir alana olan ihtiyaç, New Profile’in bilinç yükseltme ve eğitim çalışmalarının temel noktasını oluşturur. Bu görüş milli, etnik, cinsiyete dayalı, sınıfsal ya da diğer sınıflandırmalardan öte vatandaşlığa ve eşit haklara öncelik verir. Düşman ve düşmanlığın üretimi konusuna yönelik bir gündem tabii ki İsrail’in ayrımcı, ikiye bölünmüş yapısını tehdit edecektir. En azından, (daha vahim olsa da) daha sınırlı bir konu olan işgalden ziyade bunu sosyal değişim hareketinin temeli olarak almak bir milli ya da etnik gruba öncelik veren ideolojinin ve bu ideolojinin üstünlüğünü desteklemenin sorunsallaştırılması anlamına gelir. Fakat New Profile hareket olarak İsrail’deki milliyetçiliğe ya da Siyonizme itiraz etmektense militarizasyona itiraz etmeye yoğunlaşmıştır. Grup, konunun çok ciddi olduğuna ve sivil toplum örgütlerinin bu konuya yeteri kadar yönelmediğine inanır, ayrıca bunu İsraili Yahudilerin toplumları ve devletleri hakkında eleştirel düşünmeye başlayabilecekleri yeni bir paradigma olarak görür. Grup hâlâ marjinalleştirilip radikal olarak algılansa da antimilitarizm söylemi 2006 yazındaki savaşın eleştirisi de dahil olmak üzere İsrail’in ana akım medyasında görünmeye başladı.²⁷

New Profile’in çalışmalarının ana fikri Yahudi İsrail toplumunda bir değişiklik yaratmaya yönelik “tersine” bir hareketken, bizim grup ve ayrı ayrı bireyler olarak direnişimiz sürekli geçişler şeklindedir –farklılığın sınırlarını geçme, aktivizm yoluyla mekânsal ve etnik-milli sınırları geçme, feministler ve militarize olmuş güçlerin ötekileştirmelerine, sömürülerine ve baskılarına direnen kadınlar arasında ilişkiler kurmaya çalışma. Örneğin 2000 yılında el Aksa İntifadası’nın patlak vermesinin ve militer İsrail polis gücü tarafından İsrail vatandaşı on iki Filistinlinin öldürülmesinin ardından New Profile yasal ailelerin bir kısmına taziye araması yapan ilk örgütlerden biriydi. Sonrasında, birlikte çoğunlukla Filistinlilerin yaşadığı birçok silahlı çatışmanın yaşandığı bölgedeki polis ve devlet eylemlerini protesto eden bir gösteri başlattık. Bu eylemler, New Profile faaliyetlerine sürekli katılan İsrail’deki Filistinli kadınlarla devam eden çeşitli ilişkilerin kurulmasına sebep oldu. New Profile’in 2002’de İsrail’in Batı Şeria kasaba ve şehirlerine düzenlediği şiddetli saldırıları protesto etmek için başlattığı ve beş günlük protesto çadırına yüzlerce kadını ve biraz erkeği toplayan “Kadınlar Reddediyor” kampanyası hem İsrail hem de Batı Şeria’dan Filistinli kadınlarla birlikte düzenlendi ve orada birlikte varlık gösterildi. “Study War No More” sergisi uzatmalı olarak el Tufula Bebek Eğitim Merkezi’nde, militarizasyon üzerine ortak düzenlenen atölyede üyelerle bağlantı kurduğumuz Nasıra’daki Çokamaçlı Kadın Merkezi’nde sergilendi. New Profile lise çağındaki yüzlerce kıza liderlik kursları veren Yahudi-Filistinli örgüt Nissan’ın danışmanları tarafından İsrail’deki

militarizasyon eğitimi konusunda yoğunlaşan bilinç yükseltme toplantıları düzenlemek üzere davet edildi. 1948’de Filistinli yaşamların, toprakların, cemaatlerin ve kültürün feci şekilde yok edilmesi ve kaybedilmesinin, Nakba’nın, yaklaşan 60. yıldönümünde bir dizi anma faaliyeti planlamak ve düzenlemek için İsrail’den ve Batı Şeria’dan bir araya gelen bir çalışma grubunun üyeleriyiz. Ayrıca 2005 yazında Doğu Kudüs’te uluslararası Siyahlı Kadınlar/ Women in Black konferansının planlanması ve düzenlenmesinde merkezi rol aldıktan sonra New Profile, Filistinli feminist örgütler ve Kudüs Kadın Merkezi’yle devam eden ilişkiler kurdu.

Fakat New Profile kurulmadan çok önce alışkanlık, yoğun olarak içselleştirilmiş ve zorla kabul ettirilen “aidiyet grupları” arasındaki geçişlerin karmaşıklığı ve pratikler, benim yazılarımı ve aktivizmimi de etkilemişti. Çok farklı geçişlerle bireysel olarak yüzleşmem ve her birinin ortaya attığı sorular, İbranice ve İngilizce yazdığım yazılarımda su yüzüne çıktı. Yazımı, 1992’de insan hakları çalışanı olarak gittiğim Gazze’de yaşadığım geçişler üzerine düşüncelerimi kısa ama umarım alakalı şekilde anlatarak bitireceğim:

Gazze’ye girişim benim gidişim değil. Korku bölgesine orada yaşayan ve bizim girmemize rıza gösteren Filistinlilerin izniyle giriyorum. Denetim noktasının hemen ardından bizi alıyor ve gideceğimiz yere kadar bize eşlik ediyorlar... Erez’in güneyi hürmeten bizim ev sahibimiz. Güvendeyiz; çünkü bize kefil oldular. Kendimizi ifade etmedeki özgürlüğümüz tamamen onlara güvenmeye ve onları dinlemeye dayanıyor. Bu kendimizi cemaatlerimizin emirlerinin ötesinde konumlandırmamızın kilit noktası.

Yine de İsraili askerler tarafından ciddi şekilde taciz edilmeyeceğiz; çünkü biz İsraili Yahudileriz, burada sadece yöneticilerin tabi olduğu yasalarla sorumluyuz. Bu yasaları çiğneyemeyiz. Bazen koruyucu önlemleri asla kendileri için düzenlenmemiş ve muhtemelen onlara hizmet etmeyecek insanlar için talep etmeye çalıştığımızda yasaları biraz esnetiyoruz. Kendimizi ifade etmede hissettiğimiz özgürlük aslında bu yasa ve kurallara uymaya ve onları uygulamaya karar vermiş olmaktan kaynaklanıyor. Bu kendimizi cemaatlerimizin emirlerinin ötesinde konumlandırmamızın kilit noktası. Yani benim özgürlüğüm ya da gücüm geçişlerden kaynaklanıyor. Bir geri bir ileri. Sanki her iki cemaate de tabi iken her ikisinden de değilim gibi... Gidiş gelişlerim başkalarının kontrolü altında. Özgürlüğüm zihinlerdeki korku bölgesini geçmekten, benim halkım tarafından tehlikeli görülse de benim kural ve temsilcilerine hâlâ güvenmeye devam ettiğim yabancı bir halkın temsilci ve kurallarına uymayı tercih etmekten ne daha fazla ne de daha az. Özgürlüğüm bu bütünlüklü kararı fiziksel, coğrafi bir yere, bölgesel bir göstergeye, Gazze’ye yerleştirmekten ibaret (Rela Mazali 2001: 161, 168).

KAYNAKÇA

- Absorption Committee (2001) 15. İsrail Parlamentosu Göç, Absorpsiyon ve Diaspora Komitesi Toplantısı Protokol no. 185, 11 Aralık, 10:00, Dördüncü Oturum, Protocols/Absorption Committee/4196, <<http://www.knesset.gov.il/protocols/data/html/alia/2001-12-11.html>> [İbranice].
- Kadınla ilgili Genelkurmay Başkanı Danışmanı (t.y.) 'İsrail Savunma Güçleri'nde cinsel taciz gerçeği.', <<http://www.aka.idf.il/yohalan/main.main.asp?catID=18283>>[İbranice].
- Aharoni, Sarai (2006) 'Yaşanan savaşın Kuzey İsrail'de kadınlar ve genç kızlar üzerindeki etkisi: toplumsal cinsiyet analizi', Başbakanlık the Isha L'Isha Haifa Feminist Center tarafından 11 Ağustos'ta Kadının Statüsü Geliştirme Merkezi'ne sunulmuştur. [İbranice].
- Anderson, Benedict (1983) *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*, New York: Verso Press.
- Azaryahu, Maoz (1999) 'The Independence Day military parade: a political history of a patriotic ritual', Edna Lomsky-Feder ve Eyal Ben-Ari (ed.) *The Military and Militarism in Israeli Society*, Albany: State University of New York Press, s. 89–117.
- Bartky, Sandra (2002) 'In defense of guilt', *Sympathy and Solidarity and Other Essays*, Lanham Boulder, New York ve Oxford: Rowman ve Littlefield, s. 131–50.
- Barzilai, Amnon (2002) 'More Israeli Jews favor transfer of Palestinians, Israeli Arabs – poll finds', *Haaretz*, 12 Mart, <http://www.haaretz.com/hasen/pages/arch/ArchSearchResultsEng.jhtml?_DARGS=%2Farch%2Fobjects%2Ffunctions%2FsearchInEnglishArchion.jhtml.1>
- Bassok, Moti (2004) 'İsrail'de kadınlar daha uzun yaşıyorlar, daha eğitimliler ve daha az kazanıyorlar', *Haaretz*, 8 Mart [İbranice].
- BBC (2005) 'Arms trade key statistics', 15 Eylül, <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/business/4238644.stm>>
- Ben-Zur, Raanan (2004) 'Polisler okullara girdi; vatandaşlar protesto etti', *Ynet*, 23 Aralık, <<http://www.ynet.co.il/Ext/Comp/ArticleLayout/CdaArticlePrintPreview/1,2506,L-3022837,00.html>> [İbranice].
- Birenbaum-Carmeli, Daphna (2003) 'Reproductive policy in context: implications on women's rights in Israel, 1945–2000', *Policy Studies* 24(2–3) (Haziran – Eylül): 101–13. – (2004) "Cheaper than a newcomer": on the social production of IVF policy in Israel', *Sociology of Health and Illness* 26(7) (Kasım): 897–924.
- Coalition of Women for Peace (t.y.) <<http://coalitionofwomen.org/home/english/activities/security>>; <http://coalitionofwomen.org/home/english/english/articles/sarai_aharoni_0107/index.html>
- Comaroff, Jean ve Comaroff, John L. (2000) 'Naturing the nation: aliens, apocalypse, and the postcolonial state', *Hagar: International Social Science Review* 1(1): 7–40.
- Coussin, Orna (2001) 'Recruiting in the kindergarten', *Haaretz*, 31 Mayıs, <http://www3.haaretz.co.il/eng/htmls/kat10_4.htm>
- Dalal, Farhad (2002) *Race, Colour and the Processes of Racialization: New Perspectives from Group Analysis, Psychoanalysis and Sociology*, New York: Routledge.
- Derfner, Larry (2002) 'Beneath contempt: the exploitation of Israeli security guards', *Jerusalem Post*, 29 Kasım.

- Fogiel-Bijaoui, Silvia (2003) 'Why won't there be civil marriage any time soon in Israel? Or: personal law – the silenced issue of the Israeli-Palestinian conflict', *Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies and Gender Issues* 6 (güz): 28–34.
- Galili, Lily (2005) 'Zionism brought them but Halakha rejected them', *Haaretz*, 1 Aralık, <<http://www.haaretz.com/hasen/spages/652230.html>>
- Gluzman, Michael (1997) 'Heteroseksüelliğe özlem: Altneuland'de Siyonizm ve cinsellik', *Theory and Criticism* 11 (kış): 145–62 [İbranice].
- Golan, Avirama (2004) 'Caught between Jewish character and Jewish law', *Haaretz*, 4 Haziran, <<http://www.haaretz.com/hasen/spages/435244.html>>
- Gor, Haggith (ed.) (2005) *Eğitimin Militarizasyonu*, Tel-Aviv: Babel & Miskal Publishers [İbranice].
- Greenberg, Hanan (2006) 'Teşhir: İsrail Savunma Güçleri çocukların neden savaş birimlerine katılmadıklarını inceliyor', *Ynet*, 29 Ağustos, <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3297052,00.html>> [İbranice].
- Haaretz* (2003) 'Güvenlik görevlisi kendi kafesini açmanın hayalini kuruyor', 11 Eylül [İbranice].
- Harel, Amos (2002) 'The Russians are coming!', *Haaretz*, 28 Kasım.
- Kamir, Orit (2002) *Feminism, Haklar ve Hukuk*, Jerusalem: Ministry of Defense Publishers [İbranice].
- Kanaaneh, Rhoda Ann (2002) *Birthing the Nation: Strategies of Palestinian Women in Israel*, Berkeley Los Angeles and London: University of California Press,.
- Levy, Yagil (2006) 'A voluntary putsch', *Haaretz*, 24 Temmuz, <<http://www.haaretz.com/hasen/spages/741795.html>>
- (2005) 'Savaşa hayır', *Haaretz*, 2 Şubat [İbranice].
- Lifshitz, Yaacov (2002) *Savunma Ekonomisi: Genel Teori ve İsrail Örneği*: The Jerusalem Institute for Israel Studies ve the Ministry of Defense Publishing House [İbranice].
- LO Combat Violence Against Women (t.y.)
<<http://www.no2violence.co.il/Statistics/Statistics011.htm>>
- Mazali, Rela (1995) 'Raising boys to maintain armies', *British Medical Journal* 311, 9 Eylül, <<http://www.bmj.com/cgi/content/full/311/7006/694>>
- (2001) *Maps of Women's Goings and Stayings*, Stanford: Stanford University Press.
- (2003) "And what about the girls?": What a culture of war genders out of view', *Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies and Gender Issues* 6 (güz): 39–50.
- (yayıma hazırlanıyor) 'The gun on the kitchen table: the sexist subtext of private policing in Israel', (der.) Vanessa Farr, Henri Myrntinen and Albrecht Schnabel *Sexed Pistols: Gender Perspectives on Small Arms and Light Weapons*, Tokyo and Bern: UN University and Swisspeace.
- Minh-ha, Trinh T. (1994) 'Other than myself/my other self', in George Robertson, Melinda Mash, Lisa Tickner *et al.* (eds) *Travellers' Tales: Narratives of Home and Displacement*, London and New York: Routledge, s. 9–26.
- Mozgobiyeh, Natasha (2003) 'Yeni göçmenler güvenlik görevlisi oluyor: "İsrail vatandaşlarından daha kötü davranıyorlar"', *Yedioth Ahronoth*, 27 Nisan [İbranice].
- Mualem, Mazal (2003) 'Interior Minister Poraz grants citizenship to ten non-Jewish soldiers', *Haaretz*, 5 Mayıs.

- Palter, Nurith and Egozi, Ariyeh (2004) 'Silahlara Sarılmak', *Yedioth Aharonot*, 8 Nisan [İbranice].
- Rapaport, Amir (2004) 'İsrail Savunma Güçleri Çerçevesinde Devrim: Savaşta ön saflardaki evli askerler iki yılın sonunda salıverilecek', *NRG Maariv*, 27 Aralık [İbranice].
- Ravitz, Abraham (Knesset Üyesi) (2002) Sözlü Sorgu 22: Gündem Önerisi—Geri Dönüş Yasası'nda değişiklik gereksinimi, 10 Temmuz [İbranice].
- Remennick, Larissa (2000) 'Childless in the land of imperative motherhood: stigma and coping among infertile Israeli women', *Sex Roles* 43 (11–12) (Aralık): 821–41.
- Rubinstein, Amnon (2002) 'Getting a new identity through the IDF', *Haaretz*, 16 Ocak, <<http://www.haaretz.com/arch/objects/data/logonEng.jhtml>>
- (2003) 'Humane and Zionist', *Haaretz*, 2 Temmuz.
- Sachs, Dalia, Sa'ar, Amalia ve Aharoni, Sarai (2005) 'The influence of the armed Israeli–Palestinian conflict on women in Israel', Haifa: Isha l'Isha, Haifa Feminist Center (presented to the 49th meeting of the CSW (Beijing + 10), New York, Mayıs).
- Saltman, Kenneth J. (2003) 'The strong arm of the law', *Body and Society* 9(4): 49–67.
- Sarena, Yigal (2006) 'A most unnecessary war', *Ynet*, 14 Temmuz, <<http://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3275645,00.html>>
- Sasson-Levy, Orna (2002) 'Constructing identities at the margins: masculinities and citizenship in the Israeli army', *The Sociological Quarterly* 43(3): 353–83.
- Shafir, Gershon ve Peled, Yoav (1998) 'Citizenship in an ethnic democracy', *Ethnic and Racial Studies* 21(3) (Mayıs): 408–27.
- Shavit, Uriya (2003) 'Happiness is a warm gun', *Haaretz*, 20 Mart.
- Shenhav, Yehouda (2002) 'What do Palestinians and Jews-from-Arab-lands have in common? Nationalism and ethnicity examined through the compensation question', *Hagar: International Social Science Review* 1(1): 71–110.
- Shohat, Ella Habiba (2002) 'A reluctant eulogy: fragments from the memories of an Arab-Jew', (der) Nahla Abdo ve Ronit Lentin *Women and the Politics of Military Confrontation: Palestinian and Israeli Gendered Narratives of Dislocation*, New York and Oxford, Berghahn Books, s. 262–75.
- Sinai, Ruth (2004) 'Bakanlıklar her koşulda tasarruf yapıyorlar, taşeronlar asgari ücret alıyorlar', *Haaretz*, 22 Aralık [İbranice].
- (2005) 'Sharp rise in number of women killed by men with licensed guns', *Haaretz*, 28 Kasım, <<http://www.haaretzdaily.com/hasen/spages/650552.html>>
- Sinai, Ruth ve Barzilai, Amnon (2004) 'Endüstri ve Ticaret Bakanlığı: Sükunet sürerse, 15000 güvenlik görevlisi işini kaybedecek', *Haaretz*, 23 Haziran [İbranice].
- Wertzberger, Rachel (2003) 'The community of Ethiopian emigrants: general conditions, social gaps and claims to discrimination', Knesset Üyesi Michael Eitan'a sunuldu, 22 Haziran, <http://www.knesset.gov.il/mmm.doc.asp?doc=m00799&type=pdf> [İbranice].
- Wertzberger, Rachel ve Russo, Dotan (2002) Kadının Statüsü'nden Sorumlu Komite'ye sunulan 2002 verileri, 14 Haziran, <<http://www.knesset.gov.il/mmm/doc.asp?doc=m00355&type=pdf>> [İbranice].

¹ Bu makale 4-5 Mart 2005 tarihlerinde Kuzey Karolayna, Duke Üniversitesi'nde düzenlenen sempozyumda (Kadın Çalışmaları Sempozyumu: Toplumsal Cinsiyet ve Etnik Çatışmalar) yapılan konuşmaya dayanmaktadır.

² Diğerleriyle birlikte, Anderson'un (1983) artık klasikleşmiş kitabında da bu görüş savunulur.

³ Giderek artan bir önemi olan “yerel kökenli” olma ve sömürgecilik sonrası ulus-devletlerdeki otoktoniyle ilgili bakınız, Comaroff ve Comaroff (2000). İsrail devleti sömürgeci devletlerden sonra bağımsızlık verilen birçok ulus-devletten farklıdır, yine de ben Jean ve John Comaroff’un bu devletlerin geçerliliği ve özellikleri olarak tanımladıkları bazı süreçlerin İsrail’de de geçerli olduklarını görüyorum.

⁴ “Güvenlik görevlileri” kavramını (genel olarak) özel şirketlerin sivil çalışanları ya da (nadiren de olsa) okul, konser salonu, özel ve kamu endüstriyel santralleri, ofis, işyeri, banka, hükümet binaları, hastane ve klinikler, sahil, alışveriş merkezi gibi kamu binalarını gözetim altında bulunduran, buralarda nöbet tutan, devlet ya da belediye kurumları için kullanıyorum. Genellikle silahlı olan bu güvenliklerin çoğu profesyonel anlamda “özel polis” olarak da bilinir. Genellikle silah kullanımı konusunda birkaç saat temel eğitim almış vasıfsız çalışanlardır. Bazıları askerlik görevini yerine getirmiş olsalar da ordu ya da polis tarafından eğitilmemiş ya da idare edilmemiştir. Bu sebeple, güvenlikler ordu ve polisten bağımsız ayrı bir güçtür. İsrail’de ordunun büyük çoğunluğu profesyonel değildir. Yasayla, on sekiz yaşındaki gençlerin çoğu, erkekler üç yıl, kadınlar yaklaşık iki yıl olmak üzere orduya hizmet etmek zorundadır. Askere alınan gençlerin yüzde biri daha sonra profesyonel asker olarak kariyerlerine devam eder, ordunun maaşlı çalışanları olarak kalırlar. Askere alınan tüm gençler temel silah eğitimine tabi tutulsa da sadece %20’si savaş birliğinde hizmet verir. Askere alınan gençler ve profesyonel askerlere ek olarak, ihtiyat kuvvetler, zorunlu görevlerini tamamladıktan sonra yıllık olarak kısa süreler için askerlik görevine çağırılır. Üçüncü bir “güvenlik gücü”, İsrail’in polis gücü, genellikle zorunlu askerlik görevlerini yerine getirdikten ve polis eğitiminden geçtikten sonra profesyonel olarak çalışan erkek ve kadın polislerden oluşur. Son on yıldan fazla bir süredir, devletin polis gücüne tarihi olarak daha az yatırım yapılırken İsrail’de özel “güvenlik görevlisi” sanayisi hızla büyüdü. Yeni baskıya verilen (Mart, 2009) derleme kitaptaki benim bölümümde de ayrıntılı olarak verildiği üzere, “2003’ün ortasında, hem gazeteciler hem de bağımsız araştırmacılara göre, ‘güvenlik endüstrisi yıllık sekiz milyar dolar kazanırken...’ (bkz. Kav LaOved, *Kav LaOved activities in assisting Israeli Security Workers*, 12 Temmuz 2002, http://www.kavlaoved.org.il/katava_main.asp?news_id=759&sivug_id=28; ayrıca bkz. Haim Bior, “Feeling safer, businesses cut out 14% of guard jobs”, *Haaretz*, 13 Eylül 2004, <http://www.haaretz.com/hasen/objects/pages/PrintArticleEn.jhtml?itemNo=477020>) ‘...aynı yıl polis gücüne ayrılan bütçe sade 5,63 milyar dolar şekeldi.’ (Bkz. Arlosoroff, Meirav. 2006. “The Economic Police Chief”, *Marker Week Haaretz*, 21 Nisan 2006, s. 11, [İbranice]; Orit Yadiid, “The safe”, *Marot Hamishtara*, Sayı 179. Israel Police, 2003, [http://www.police.gov.il/persumim/kitvey_et/01_179/03_179.asp.\[İbranice\]](http://www.police.gov.il/persumim/kitvey_et/01_179/03_179.asp.[İbranice]))” (Rela Mazali, çıkacak olan kitabı). Bundan da öte, 2005 yılında İsrail’deki güvenlik görevlilerinin sayısı 43.000-44.500 arasındayken, tüm İsrail polis gücü aynı dönemde 31.000’in biraz üstündeydi. Son olarak, devlet teoride her ikisi de biraz da olsa kamu denetiminde olan ordu ve polis gücünün hareketlerinden sorumlu tutulabilse de aynı şey şeffaflığı ve sorumluluğu oldukça sınırlı olan özel “güvenlik görevlisi” şirketlerinin hareketleri için geçerli değildir (A.g.e.).

⁵ Birkaç örnek daha eklenebilir: 2006 yılı boyunca İsrail tarafından tektarafı olarak ilan edilen beyanat ve uygulamalardan sonra devam eden Gazze Şeridi’ne yapılan İsrail askeri operasyonları; Lübnan topraklarının defalarca bombalanması ve İsrail kara kuvvetlerinin Lübnan’a konuşlanması (1978, 1982-2000, 2006 ve diğerleri); Oslo Antlaşması’na göre İsrail tarafından boşaltılan Batı Şeria’nın “yeniden işgal edilmesi” (2002).

⁶ Halaha Yasası olarak da bilinen ortodoks ya da geleneksel Yahudi yasası, dindar Yahudilerin yaşamlarını düzenleyen kümülatif yasa ve düzenlemelerdir. Wikipedia’da ilgili başlıkta verilen açıklamaya göre ortodoks yasası, “İncil yasaları, talmud yasaları, haham yasaları ve gelenek-görenekler de dahil olmak üzere Yahudi dini yasalarının toplamıdır.” (Bkz. <http://en.wikipedia.org/wiki/Halakha>) İsrail, dindar olmayan birçok Yahudi yerleşiminin olduğu laik bir ulus-devlet olsa da devlet yasasının özellikle evlilik, boşanma, velayet, evlat edinmeyle ilgili önemli kısımları dini yasaları bağlayıcı olarak kabul etmiştir. Her büyük din için dini mahkemeler kurarak bunları sırasıyla Yahudi, Müslüman ve Hıristiyan meselelerinin çözümünde hakem tayin etmiştir. Diğer konularda, bu maddede de belirtildiği gibi göç konusunda ortodoks Yahudi yasaları benimsenmemiştir; bu da dindar ve laik devlet otoriteleri arasında tarihi bir çatışma oluşturmuştur.

⁷ İsrail Dönüş Yasası, ilk olarak 1950’de yürürlüğe kondu, en son 1970’te uygulandı. Bu yasa, Yahudi doğmuş ya da Yahudi atalara sahip olanlara (Yahudi bir büyükanne ya da büyükbaba) ve İsrail devleti tarafından resmi olarak tanınan işlemlerle Yahudiliğe geçenlere, İsrail’e dönüş hakkı ile büyük ekonomik yardım paketleriyle kolaylaştırılan hızlı ve otomatik vatandaşlığı temin eder. Çatışan siyasi konular ve ideolojiler bu yasama mekanizmasının, amaçlarının ve öneminin farklı yorumlanmasına sebep olmuştur. Birçok İsrailli Yahudi, Dönüş Yasası’nın tüm Yahudiler için güvenli bir liman yaratılmasında önemli olduğunu, bu sebeple de tüm dünyadaki antisemitizme çözüm olacağını düşünür. Dönüş Yasası’nın alternatif bir yorumu ise yasayı, Filistinlilerin Yahudileştirilmesi, Filistinli yerlilerin mallarına el konulması ve sürgün edilen diasporadaki üyelerin İsrail’e göç etme hakkının ve vatandaşlık almasının engellenmesinden destek alan çok önemli bir sömürge aracı olarak görür. Bu konuda daha ayrıntılı çeşitli tartışmalar ve yasanın farklı yorumları için bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Law_of_Return; <http://www.adalah.org/eng/backgroundlegalsystem.php>. Yasa üzerine son dönem tartışmalarının çerçevesi için bkz. <http://www.ynet.co.il/english/articles/0,7340,L-3676035,00.html>.

⁸ Shafir ve Peled’in belirttiğine göre “1990’lardan önce Sovyetler Birliği’nden gelen göçmenlerin %20’si, 1990’ların ortalarında gelenlerin %60’ı ortodoks tanımlara göre Yahudi değillerdi” (1998: 413). Eski SSCB’den İsrail’e göç edenlerin sayısı 1988’den itibaren yaklaşık 1.000.000 olsa da diğer sayılar 250.000-300.000 arasında değişiyor (bkz. Galili 2005; Ravitz 2002).

⁹ Bu sayı 2001'de 85.000'di (Wertzberger 2003: 2, 12).

¹⁰ Brailovsky, o dönem muhalefette olan Shinui Partisi'ndendi.

¹¹ İsrail Dönüş Yasası, ilk olarak 1950'de yürürlüğe kondu, en son 1970'te uygulandı. Bu yasa, Yahudi doğmuş ya da Yahudi atalara sahip olanlara (Yahudi bir büyükanne ya da büyükbaba) ve İsrail devleti tarafından resmi olarak tanınan işlemlerle Yahudiliğe geçenlere, İsrail'e dönüş hakkı ile büyük ekonomik yardım paketleriyle kolaylaştırılan hızlı ve otomatik vatandaşlığı temin eder. Çatışan siyasi konular ve ideolojiler bu yasama mekanizmasının, amaçlarının ve öneminin farklı yorumlanmasına sebep olmuştur. Birçok İsrailli Yahudi, Dönüş Yasası'nın tüm Yahudiler için güvenli bir liman yaratılmasında önemli olduğunu, bu sebeple de tüm dünyadaki antisemitizme çözüm olacağını düşünür. Dönüş Yasası'nın alternatif bir yorumu ise yasayı, Filistinlilerin Yahudileştirilmesi, Filistinli yerlilerin mallarına el konulması ve sürgün edilen diasporadaki üyelerin İsrail'e göç etme hakkının ve vatandaşlık almasının engellenmesinden destek alan çok önemli bir sömürge aracı olarak görür. Bu konuda daha ayrıntılı çeşitli tartışmalar ve yasanın farklı yorumları için bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Law_of_Return; <http://www.adalah.org/eng/backgroundlegalsystem.php>. Yasa üzerine son dönem tartışmalarının çerçevesi için bkz. <http://www.ynet.co.il/english/articles/0,7340,L-3676035,00.html>.

¹² Shafir ve Peled, "üyelik dışlayıcı ve içine alıcı kategorileri arasındaki gerilim... İsrail toplumunda hiyerarşik ve parçalı vatandaşlık yapısında ortaya çıkar. Devlet ve ilgili kurumlar... toplumun kaynaklarını ve muaf tutulma haklarını, görevlerini ve ayrıcalıklarını bu çokkatmanlı ve karmaşık içeriğı olan üyeliklere uygun şekilde seferber eder" (1998: 417).

¹³ 2001 yılında İsrail Savunma Kuvvetleri'ndeki savaş birliklerinin yalnızca %0,9'u (Wertzberger ve Russo 2002); 2004 yılında silah sahiplerinin yaklaşık %4'ü (Palter ve Egozi 2004); 2004 yılında güvenlik görevlilerinin yaklaşık %11'i (Sinai ve Barzilai 2004); 2004 yılında polisin yaklaşık %22'si (Bassok 2004).

¹⁴ Bkz. Not 9.

¹⁵ Rela Mazali'nin bir alışveriş merkezinin güvenlik görevlisiyle söyleşisi, 25 Mayıs 2004.

¹⁶ Rela Mazali'nin Belediye Güvenlik, Emniyet, Acil Durumlar Dairesi Başkanı'yla yaptığı söyleşisi, 23 Mayıs ve 29 Haziran 2004; Rela Mazali'nin Nachum Sweid'le söyleşisi (Amnoor Moked Amon Caesarea güvenlik şirketinin sahibi), 7 Temmuz 2004; ayrıca bkz. Shavit (2003).

¹⁷ Yağıl Levy'e göre, 1948'den beri ilk kez, kadın savaş birliklerinin simgesi de harekâтта ölenler arasında gösteriliyor.

¹⁸ İsrail ordusundaki üst düzey kaynaklar, yüz binlerce şekele denk gelen aylık aile ödeneklerinin masraflarından kurtulmak için evli askerlerin erken terhis edilmesine yönelik bir planı duyurdu. Ordu, hazineye daha az maliyeti olan askerler hizmete devam ederken daha pahalı askerlerin terhis edileceğı kararını açıkça bildirdi (Rapaport 2004).

¹⁹ Örneğın, Orna Sasson-Levy alt sınıflardan gelen askerlerle ilgili şöyle yazmıştı: "Kendini Yahudi devleti olarak tanımlayan bir devlette erişebilecekleri tek kaynak Yahudilikmiş gibi görünüyor" (2002: 377).

²⁰ Örneğın, 2002'deki kamuoyu yoklamalarına göre "Yahudi nüfusun %61'i için, İsrailli Araplar İsrail'in güvenliğıne tehdit oluşturuyorlar" (Barzilai 2002).

²¹ Örneğın, ABD Kongresi'nin kaynaklarına göre, İsrail'deki silah satışları küresel silah ticaretinin %0,5'ini oluşturuyordu. Bu yüzde, İsrail'in silah sektörü ve ticaretinin geniş kapsamlarını gösteriyordu (BBC 2005). 2000 ve 2003 arasında özel polis ya da güvenlik görevlisi şirketleri İsrail ekonomisindeki tek sektördü. İsrail'in geri kalan ekonomisi resesyondayken büyüme gösteren sektör, dahası %20-25'lik çok hızlı bir büyüme oranına erişmişti (Mazali, çıkacak olan kitabı)

²² New Profile, üyelikle işleyen bir örgütten ziyade kasıtlı olarak merkezileştirilmemiş toplumsal değışiklik hareketidir. New Profile aktivistlerinin çekirdek grubu, 1998'deki kuruluştan bu yana sürekli olarak sayısı elliyi aşan gönüllü iş yapmıştır. İsrail'de ve dışarıda yaklaşık bin kişi New Profile Alternative Information (New Profile Alternatif Bilgi) elektronik posta grubuna üye durumdadır. Bu istatistikler New Profile'a doğrudan ilintili olan insanların sayısına dair bir ölçüde fikir sunuyor.

²³ Örneğın, bkz. New Profile'in ana sözleşmesi: http://www.newprofile.org/showdata.asp?pid_21.

²⁴ Örneğın, bkz. New Profile'in inisiyatifıyla toplanan uluslararası konferansından toplanan tutanaklar (Gor 2005).

²⁵ New Profile Ekim 1998'de kuruldu.

²⁶ Bu hat İsrail'in 1949'da çevredeki Arap ülkeleriyle imzaladığı ateşkes anlaşmasının bir şartıdır ve genellikle İsrail'in meşru sınırları olarak görülür.

²⁷ Bu konuda Sarena (2006) ve Levy'nin (2006) de dahil edilebileceğı birçok örnek vardır.